

V torek, dne 26. prosinca, se je igrala prvič v našem gledišču drama „Zaklad“, spisal Ksaverij Andrejev (g. Puhar, mizarški pomočnik v Ljubljani), ki je izšla v „Dom in Svetu“. Igrala se je izborna, gospodična Winterova se je v naslovni vlogi izkazala, kot resnična umetnica, gospod Dragutinovič in gospod Danilo sta istotako zaslužila popolno priznanje, igra sama sicer ni v literarnem oziru bogve kaj posebnega, zlasti ji manjka izvirnosti, toda je dramatična. Toda, dasiravno je bila to izvirna noviteta in sama na sebi ne slaba stvar, je bil vendar obisk primeroma silno slab. Naše občinstvo ljubi pač le burke in operete!

Ponavljala se je tudi opera „Carmen“ in opereta „Butterfly“ z gospo Nordgartovo v naslovnih vlogah. Carmen je svetovnoznana opera, o kateri ni treba nič pisati in gospica Nordgartova si je pri našem občinstvu že ustvarila najboljše mnenje o svojih zmožnostih.

Massenetova opera „Werther“, ki se je pela v našem gledišču prvič v četrtek 28. januarja, je zopet dala priliko naši primadoni Šipankovi, da pokaže svoje zmožnosti, katere smo spoznali že iz „Dalile“ in iz „Prodane neveste“. Krasni glas gospodične Šipankove, čista modulacija in jasni izgovor je tudi ta večer briljiral. Toda gospodična Šipankova ne poje samo svoje partije, ona jo tudi igra, kar zasluži še posebno priznanje. Vživela se je v Lotto in jo je dala tako, da bi na največjih odrih imela popolen uspeh. Želeti bi le bilo, da bi se gospodična Šipankova aklimatizovala na našem odru.

Načeloma je naše mnenje v zadevi gledišča tako: Gledišče v Ljubljani mora biti in mora ostati, tudi, če je treba zanj žrtvovati. Vsak igralec in sploh vse glediško osonce mora imeti tako gmočno in socialno stališče, da se bo lahko z vneto in z ljubeznijo oddalo stvari — umetnosti. Ako pa narod žrtvuje za gledišče, ima pravico zahtevati, da bo gledišče zares gojilo le kulturo in umetnost. V naših ocenah bomo pa hivalili, kar je dobrega, in brezozirno grajali napake, da ne bo glediški umetnik prisiljen služiti nizkim in surovim instinktom klake, da si izzove priznanje.

Priznati je tudi treba, da imajo pri nas glediški umetniki manj ugodno stališče, kot ponavadi drugje. Isti igralec mora nastopati zdaj v drami, zdaj v operi ali opereti, mora igrati enkrat komično, drugič sentimentalno vlogo. Poleg tega ima pred sabo glediško večinoma malo izobrazeno občinstvo in mora živeti v tujem milieu-ju. *Dr. L. L.*

1880

Ph. dr. Jan Kvičala. V Potštinu na Češkem je nagloma umrl dvorni svetovalec prof. dr. Jan Kvičala, češki filolog in politik; z njim je pa isti dan umrla tudi njegova soproga Marija. Oba sta doživela 74 let. Prof. Kvičala je bil diabetik, njegova gospa soproga je imela srčno hibo. Prof. Kvičala je študiral v Pragi in pozneje v Brnu, kjer je spisal prvi večji spis, ki je vzbudil občno pozornost strokovnjakov. L. 1859. je bil docent na praški univerzi in istega leta je bil izredni, pozneje pa redni profesor klasične filologije. L. 1880. je bil izvoljen za poslanca v državni zbor, od l. 1883. do l. 1896. je bil člen deželnega odbora. V devetdesetih letih je Kvičala izdelal načrt zakona, po katerem bi se smeli sprejemati otroci samo v tiste šole, katerih učni jezik jim je popolnoma znan. (Lex Kvičala.) Ta zakonski načrt pa ni bil sprejet radi velikega odpora Nemcev. Tudi v klasični filologiji si je Kvičala pridobil veliko zaslug. Književno je sodeloval pri izdajanju „Bibliotéky klassiků řeckých a římských“, pri časopisih „Krok“, „Musejnik“, „Časopis pro rakovská gymnasia“ in pa pri „Naučnem Slovníku“.

Naše slike.

Paolo Veronese je veliki beneški kolorist, komponist patetičnih in impozantnih prizorov. Tak se nam kaže tudi v naši sliki (str. 51.), katere izvirnik je v Rimu.

Na hribovsko podružnico nas popelje H. Smrekar. (Str. 56.) Cerkvenik gre v stolp, da pozvoni. Visoko na gori stoji cerkva, daleč vidna iz dolin in glas hribovskega zvona brni prosto čez hrib in dol.

Tiber. (Str. 59.) Na Kapitoliju v Rimu je svetovnoznana zbirka starorimskih umetnin. Na dvorišču je položen kip Tibra, ki nam kaže poosebljeno reko v podobi starca, zložno ležečega med kamnitimi okraski, kakor se reka mirno vije med bregovi.

G. Martin Bizjak je modeliral dva doprsna kipa: Gregorčiča in Trdine, katerih sliki prinašamo. (Str. 76. in 77.)

Grozni potres v južni Italiji. Strašni potres v Siciliji dne 28. in 29. decembra prošlega leta je pretresel ves svet; z grozo, kajti ta nesreča, ki je zadela Italijo sedaj, je morda največja izmed vseh, ki jih je zabeležila zgodovina. Zemeljsko ogrožje ni nikdar popolnoma mirno, podzemski moči snujejo in iščejo ravnotežja, in včasih njih orjaška sila potrese tudi trdo zemsko skorjo, na kateri je slabotni človek postavil svoja bivališča. Velikanske katastrofe so se gotovo že vršile na zemski površini, preden je dobila sedanjo obliko, v daljnih krajih, nam neznanu, so bile tudi v zgodovinskem času še velike nesreče, a izmed vseh potresnih katastrof, kar jih poznamo, je največja strašna nesreča, ki je uničila cvetoča mesta na krasni sicilski obali.

Sicilija je starodavna kolonija in eden najzgodnejših sedežev evropske omike. Največji starodavni pesniki so opevali krasne kraje, ki jih je zdaj uničil potres v nekaj trenutkih. Kalabrijsko in sicilsko obrežje je po svojem postanku mlajše starosti. Tam, kjer zdaj valuje Tirensko morje, je bila nekdanj suha zemlja, ki se je polagoma nžala pod morskob globino. Liparski ognjeniki kot majhni otočiči še gledajo iz morja. Ves ta svet med dvema orjaškima ognjenikoma — med Vezuvom in med Etno — ni našel še miru, in že večkrat so hudi potresi tod razsajali. Živalno in vedno nadepolno italijansko ljudstvo je pa živelo brezskrbno dalje na tej zemlji, ki je edina po svojih prirodnih krasotah, po izredni rodovitnosti in blagem, čarobnem obnebjvu. Saj je bila Sicilija v starih časih žitnica rimskega cesarstva in danes se izvažajo od tam po vsem svetu najokusnejše južno sadje.

Udarec, ki je prišel nad nesrečno pokrajino koncem lanskega leta, je bil pa uničevalen. Mesina je bilo mesto s 160.000 prebivalci. Strašen potresni sunek je večino prebivalstva našel v spanju. Hiše so se porušile nad nesrečnimi žrtvami in jih pokopale pod razvalinami. Hkrati je pa zašumelo morje in ogromen val se je dvignil, ki je zagrnil velik del obrežja. Voda je prihrumela s tako silo, da je razbila in potopila ladje, in ko je odtekla, je potegnila za seboj in potopila mnogo ljudi. V nekaj trenutkih je bilo uničeno vse mesto, večina prebivalstva mrtva ali težko ranjena pokopana v razvalinah, ostali so si komaj rešili golo življenje in so v smrtnem strahu bežali v zimsko noč, da se rešijo.

Ista usoda je zadela z Mesino vred celo vrsto manjših mest in vasi kakor tudi Reggio di Calabria na nasprotni strani morske ožine. Poročila, ki jih prinašajo dnevnikarji iz nesrečnih krajev, napolnjujejo ves svet s sočutjem in mnogo milijonov kron znašajo že darovi, ki so se nabrali za ponesrečence po raznih deželah. Naše slike nam predstavljajo nekaj prizorov iz prizadetih krajev.

